

OSSERVATORIO LETTERARIO

*** Ferrara e l'Altrove ***

Magyar nyelvű online melléklet - Supplemento online in lingua ungherese

Ferrara, 2005. október 24., hétfő

Terror Háza Budapest, Andrassy u. 60.

Fotó: © Dr. Bonaniné Tamás-Tarr Melinda

'56-os terem

Végre nekem is sikerült eljutnom a Terror Házába, amely méltó emléket állít az áldozatoknak, valamint bemutatja azt is, hogy mit jelentett honfitársainknak azokban az időkben élni. Bizony rendkívül megdöbbentettek az ott látottak, olvasottak, annak ellenére, hogy tudtam mi vár reám.

Az '56-os terembe lépve az alábbi ismertető olvasható:

«1953. március 5-én meghalt Sztálin. A Kremlben hatalmi harc kezdődött. Június 17-én tömegfelkelés tört ki Berlinben a kommunista rendszer és a szovjet megszállás ellen. A szovjet csapatok és az NDK belügyi alakulatai két nap alatt vérbe fojtották a zavargásokat. 1955 tavaszán a II. világháború győztes hatalmai ünnepélyesen aláírták az osztrák államszerződést. Ausztria független, semleges országgá vált, kivonták területéről a megszálló csapatokat. Az addig Ausztriában állomásozó szovjet különleges hadtestet Magyarországra vonták vissza. Az osztrák államszerződés aláírása előtt egy nappal, Hegedüs András miniszterelnök vezetésével Magyarország csatlakozott a Varsói Szerződéshez, és ezzel új jogi alapot teremtett a Vörös Hadsereg magyarországi állomásozásához.

1956 februárjában a Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusán Hruscsov, a szovjet párt új első titkára titkos beszédében leleplezte a kommunista rendszer bűneit. Ezzel a kommunista rendszer erkölcsileg ellehetetlenült. 1956. október 23-án Budapesten és több vidéki nagyvárosban tüntetésekre került sor. A követeléseket a diákság fogalmazta meg, és a fiatalok szervezték a felvonulásokat is. Azonnal nagy tömegek csatlakoztak hozzájuk, hiszen a lakosság szinte minden rétegét súlyosan megnyomorította a társadalmi és gazdasági élet egészét érintő válság.

A fegyvertelen tüntetőkre először Debrecenben, majd Budapesten a Rádió épületénél leadott gyilkos sortűzek hatására a magyar nép felkelt a szovjet érdekeket feltétel nélkül kiszolgáló, a változtatások elől mereven elzárkózó kommunista elit hatalma ellen. Célul tűzte ki a társadalom gyökeres átalakítását, a független, szabad és demokratikus Magyarország megteremtését.

A fegyveres harc a Rádió épülete előtt kezdődött, innen terjedt tovább, majd a szovjet csapatok beavatkozását követően szabadságharcra vált.

Budapesten a spontán alakult felkelő-szabadságharcos csoportok egyre szervezettebb és főleg egyre

eredményesebb harcot folytattak a szovjet és magyar csapatok ellen.

A polgári lakosság szinte mindenhol szembefordult a kommunista diktatúrával és működésképtelenné tette vagy felszámolta országos és helyi intézményeit. Október 28-án a szovjet és magyar politikai katonai vezetés meghátrálásra kényszerült, Nagy Imre miniszterelnök általános, azonnali tűzszünetet rendelt el, egy nappal később pedig a szovjet csapatok megkezdték a kivonulást Budapestről. Tárgyalások kezdődtek az országból való távozásukról is. A kormány feloszlatta a gyűlölt és rettegett Államvédelmi Hatóságot, majd bevonta a kormányzati munkába az 1945 utáni időszak koalíciós pártjainak képviselőit is. Szabad választások megtartását is kilátásba helyezték.

A forradalom alatt létrejött demokratikus intézmények - Nemzeti Bizottságok, Munkástanácsok, Forradalmi Katonai Tanácsok, a Nemzetőrség alakulatai, illetve a demokratikus politikai pártok - jelentős ideológiai nézetkülönbségeik ellenére közös célként tűzték ki a demokratikus és független Magyarország megteremtését.

Október 30-án a szovjet kormány nyilatkozatban elemezte, hogyan kívánja módosítani a „testvéri szocialista országokhoz” fűződő viszonyát, majd 24 órával később parancsot adott a magyar szabadságharc leverésére. Újabb szovjet hadosztályok lépték át a magyar határt.

Válaszul a magyar kormány felmondta a Varsói Szerződést, bejelentette Magyarország semlegességét és segítséget kért az ENSZ-től. A szovjet agresszió megállítására azonban nem volt képes.

November 4-én megindult a mindent elsöprő szovjet katonai támadás, amely november közepére megtörte a forradalom vívmányait védelmező fegyveresek többé-kevésbé szervezett ellenállását.

A szovjet katonai megszállás ellen tiltakozó tömegekkel szemben a Moszkva által kijelölt Kádár János vezette bábkormány, a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a diktatúra és a terror minden eszközét bevetette.

A harcok következtében Budapest tizenegy évvel a háború után ismét romokban hevert. Közel húszezer fő megsebesült, több mint két és fél ezer ember - ebből kétezer Budapesten - meghalt. Hozzávetőlegesen kétszázezer ember kényszerült elhagyni a hazáját. A szovjet hatóságok november első napjaiban közel ötezer főt elfogtak, akik közül a KGB 860 embert - köztük kiskorú fiúkat és lányokat is - hadifogolyként szovjet területre hurcolt. A gyilkos sortüzeknek 300-450 fő esett áldozatul. Magyarországon a szovjet tanácsadók utasításai alapján és segítségével kb. 15 ezer embert elítéltek, közülük 229 főt kivégeztek.

1958-ban zárt tárgyaláson, konstruált perben halálra ítélték és ki is végezték Nagy Imre miniszterelnököt.

1956 októberében Magyarország népe bebizonyította magának és a világnak, hogy nincsenek kis népek, csak tehetetlenek. Nincsenek végleg elnyomottak, és még a legerősebbnek hitt hatalommal szemben is fel lehet és fel is kell venni a harcot, ha az elnyomás és a terror már olyan túrhetetlen, hogy az a nemzet jellemét és létét veszélyezteti. A magyar szabadságharcosok önfeláldozó bátorsággal halálos sebet ejtettek a hatalmas szovjet birodalomra.»

[Szerk.: Dr. Bonaniné Tamás-Tarr Melinda]